

סוג הבחינה : בגרות
מועד הבחינה : קיץ תשפ"ד, 2024
מספר השאלון : 004382

יהדות

לבתי ספר עצמאיים

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה : שלוש וחצי שעות.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה : בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון	— דינים	- (8x8)	- 64 נקודות
פרק שני	— מחשבה ומוסר	- (9x4)	- 36 נקודות
	סך הכול	-	100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש : אין.
- ד. הוראות מיוחדות : אין.

כתבו במחברת הבחינה בלבד, רשמו "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (64 נקודות)

ענו על שמונה מן השאלות 1-10.

בשאלות שבחרתם, ענו על כל הסעיפים (לכל שאלה 8 נקודות).

1. הלכות הבדלה במוצאי שבת

א. "אסור לעשות שום מלאכה לפני הבדלה"

(1) כתבו שני אפשרויות בהן מותר לעשות מלאכה גם לפני הבדלה.

(2) מה עוד אסור לעשות לפני הבדלה?

(6 נקודות)

ב. כתבו את הטעם לכך שמברכים על הבשמים, ואת הטעם לכך שמברכים על הנר.

(2 נקודות)

2. מלאכת השוחט

א. כתבו שני תנאים שבהם מותר לרסס בחדר חומר הגורם להתעלפות זבובים או יתושים. (3 נקודות)

ב. כתבו חמישה דברים שאסור לעשותם בגוף האדם משום מלאכת השוחט. (5 נקודות)

3. מלאכות הכותב

א. לגבי כל אחת מהפעולות הבאות ציינו האם היא אסורה או מותרת.

(1) לכתוב במשקה שעל השולחן

(2) לכתוב על גבי חול

(3) לסמן אותיות על גבי דף יבש

(4) לשרוט סימן על-גבי קלף בסכין

(2 נקודות)

ב. כתבו שלושה דברים שאין בהם פעולה של כתיבה, ואסורים משום מלאכת כותב.

לכל אחד מהדברים שכתבתם ציינו את הסיבה לאיסורו. (6 נקודות)

4. דיני מעשה שבת

א. מהו ההבדל בין דין העושה מלאכה האסורה מדאורייתא במזיד, לדינו של העושה מלאכה אסורה

מדאורייתא בשוגג? (2 נקודות)

ב. הסבירו מדוע אסור לאדם בריא ליהנות מתבשיל שהוכן עבור חולה מסוכן, אולם מותר לו ליהנות

מנר שהודלק עבור חולה מסוכן? (2 נקודות)

ג. יהודי עבר ואמר לנכרי לעשות עבורו מלאכה.

מתי יהיה לו מותר ליהנות מאותה מלאכה, ומדוע? באיזה מצב יהיה לו אסור ליהנות מאותה מלאכה

לעולם? (4 נקודות)

5. דיני הכנת הסדר

- א. (1) מתי יש להעדיף יין אדום על יין לבן לארבע כוסות?
- (2) כתבו את אחד הטעמים לכך שעדיף להשתמש ביין אדום לארבע כוסות.
(3 נקודות)
- ב. משחרב בית המקדש, תקנו חכמים שיהיו על השולחן שני מיני תבשילין.
מהו הטעם לתקנה זו, ומהם שני התבשילים שנהגו להניח? (3 נקודות)
- ג. מדוע בכל השנה טוב למעט בכלים נאים, ומדוע בליל פסח טוב להרבות בכלים נאים? (2 נקודות)

6. דיני ערב יום כיפור, וסדר ליל יום הכיפורים

- א. כתבו שלש הנהגות שיש להקפיד בהן בסעודה מפסקת. (3 נקודות)
- ב. (1) על מה צריך להקפיד שליח הציבור בברכת "שהחיינו" של יום הכיפורים?
(2) על מה צריכים להקפיד השומעים את ברכת שליח הציבור? התייחסו לשני מצבים.
(4 נקודות)
- ג. כתבו הבדל בקריאת שמע שבתפילות ליל ויום הכיפורים לשאר ימות השנה. (נקודה אחת)

7. הלכות פורים

- א. (1) מה לומדים חז"ל מהפסוק: "ומשלוח מנות איש לרעהו" על חיוב משלוח מנות?
(2) "וכל המרבה לשלוח מנות לרעים הרי זה משובח" ("קיצור שולחן ערוך" קמ"ב, א')
במה יש להרבות יותר ממשלוח מנות לרעים, ומדוע?
(4 נקודות)
- ב. (1) כתבו שתי סיבות לחיוב "חייב אנש לבסומי בפוריא".
(2) כתבו שני מצבים בהם מוטב לאדם שלא להשתכר.
(4 נקודות)

8. הלכות חלה

- א. (1) מהו שיעור העיסה שחובה להפריש ממנה חלה?
(2) איזו כמות יש להפריש מהעיסה בזמן הזה, ומה עושים עם החלק שהופרש?
(4 נקודות)
- ב. מה מברכים כשמפרישים חלה? (2 נקודות)
- ג. ציינו ארבעה סוגי משקים בהם יש ללוש את העיסה כדי שתתחייב בהפרשת חלה בברכה.
(2 נקודות)

9. הלכות תרומות ומעשרות

- א. מהו הסדר שבו מפרישים את התרומות ואת המעשרות? בתשובתכם התייחסו לכל התרומות והמעשרות.
(4 נקודות)
- ב. מהו השיעור שיש להפריש בזמן הזה מכל אחת מהתרומות והמעשרות? (4 נקודות)

10. הלכות ערלה

- א. (1) מהו איסור ערלה?
 (2) מהו התאריך הקובע אם הפרי אסור באיסור ערלה, ומהו השלב בגידול הפרי הקובע זאת?
 (4 נקודות)
- ב. מהו התאריך האחרון בשנה בו ניתן לטעת עץ, ושנת הנטיעה תחשב כשנה ראשונה לערלה? הסבירו מדוע דווקא תאריך זה.
 (4 נקודות)

פרק שני – מחשבה ומוסר (36 נקודות)

ענו על ארבע מן השאלות 11-16.

בשאלות שבחרתם, ענו על כל הסעיפים (לכל שאלה 9 נקודות).

11. פרקי אבות, פרק ב' - לפי פירוש ר"ע מברטנורא, משנה ח'

- א. הסבירו את דברי רבי טרפון, על חשיבות עמל התורה, המסומנים בקו.
 "היום קצר והמלאכה מרובה... והשכר הרבה ובעל הבית דוחק"
 (3 נקודות)
- ב. מהן ההנחיות לעמל התורה הנלמדות מדברי המשנה הבאים:
 (1) "אל תאמר לכשאפנה אשנה"
 (2) "התקן עצמך ללמד תורה, שאינה ירושה לך"
 (3) "ואל תאמר דבר שאי אפשר לשמוע שסופו להשמע".
 (6 נקודות)

12. רמב"ם, הלכות תשובה

- א. מהם השלבים הנדרשים כדי שאדם יגיע לתשובה? (4 נקודות)
- ב. כתבו ארבע מדרכי השב בתשובה. (4 נקודות)
- ג. הגדירו מהי "תשובה גמורה". (נקודה אחת)

13. רמח"ל, מסילת ישרים

- א. "הנה מפסידי המידה הזו [הזהירות] ומרחיקה הם שלושה: האחד הטיפול והטרדה העולמית, השני השחוק והלצון, השלישי החברה הרעה" (פרק ה')
 הסבירו כיצד כל אחד מגורמים אלו מרחיקים ממידת הזהירות, וכתבו מהי דרך ההצלה אותה מציע הרמח"ל לכל אחד ממפסידים אלו. (6 נקודות)
- ב. הסבירו מדוע:
 (1) ללא התורה אין סיכוי לגבור על היצר הרע
 (2) למרות הכתוב בגמ': "לעולם תהא דעתו של אדם מעורבת עם הבריות", בכל אופן אין להתחבר לחברה רעה. (3 נקודות)

14. ספר החינוך, הקדמה

א. (1) מחבר ספר החינוך מחלק את הנבראים לארבעה סוגים :

- "שכלים נבדלים".
- "שכלים בגוף קיים".
- "בריות גופניות בלי שכל כלל".
- "בריות גופניות בשכל".

כתבו מי הם הנבראים בכל אחד מהסוגים האלה.

(2) הסבירו לשם מה ברא ה' בעולמו את כל ארבעת סוגי הנבראים. (5 נקודות)

ב. בעל ספר החינוך קובע ש "נתינת התורה ... מחויבת לתשלום היצירות". הסבירו מדוע. (4 נקודות)

15. ספר החינוך, מצוות תפילה

א. מתי יש להתפלל מדאורייתא? ענו על פי רמב"ם ועל פי רמב"ן. (4 נקודות)

ב. כתבו שלושה דברים שהם לכל הדעות מדרבנן במצוות התפילה. (3 נקודות)

ג. על המבטל מצוות תפילה אומר בעל ספר החינוך: "ועונשו גדול מאוד". כתבו מדוע. (2 נקודות)

16. רבינו בחיי, חובות הלבבות, שער התשובה

א. הסבירו באלו שני אופנים דומים העוונות למחלה שנוצרה מתזונה בלתי נכונה, וכתבו מהי דרך הריפוי בכל אחד מהאופנים. (4 נקודות)

ב. מיהו האדם עליו כותב רבינו בחיי שהוא "חוזר בתשובה רק בפיו ולא בליבו"? מהו יחס הבורא אל תשובתו? (3 נקודות)

ג. מה מלמדים שלבי עזיבת החטא והקבלה לעתיד על האדם החוטא? (2 נקודות)

בהצלחה

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל

אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משדר החינוך